

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/196/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111218547
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4111218547.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobkýň: 1. Y. O., bytom D. nad N., P. XX, 2. B. Q., bytom D. nad N., P. XX, obe zastúpené JUDr. Dianou Bereseckou, advokátkou, so sídlom Nitra, Farská 33, proti žalovaným: 1. Y. S., bytom P., Q. XXX/XX, zastúpená JUDr. Evou Příbelskou, advokátkou, so sídlom Topoľčany, J. Matušku 2178, 2. Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 14. júna 2018 č. k. 17C/132/2011-453 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch (I., II.) a vo výroku o náhrade trov konania (IV.) p o t v r d z u j e .

Žalobkyniam v 1. a 2. rade sa vo vzťahu k žalovanému v 2. rade priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

Žalobkyniam v 1. a 2. rade sa vo vzťahu k žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ō v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zviazal žalovanú v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobkyni v 1. rade z titulu nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného. Druhým výrokom zviazal žalovanú v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobkyni v 2. rade titulom nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného. Tretím výrokom súd žalobu vo zvyšku zamietol a štvrtým výrokom žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania voči žalobcom v 1. a 2. rade nepriznal. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil článkom 19 ods. 1, 2 Ústavy SR, článkom 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj článkom 3 ods. 1 Smernice Rady z 24. 04. 1972 a článkom 22 a 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. 09. 2009, ako aj § 4 ods. 1, 2 písm. a/, § 15 ods. 1, 2 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj vykonaným dokazovaním.

1.1. Súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žaloba podaná žalobkyňami je sčasti dôvodná. Predmetom konania je žaloba, ktorou si žalobkyne v 1. a 2. rade uplatňujú nárok, každá na zaplatenie sumy vo výške 25.000 eur a to z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla zásahom do

ich osobnostných práv pri dopravnej nehode, ktorú zavinila žalovaná 1. rade a to dňa 07. 07. 2009, v dôsledku čoho Y. O. utrpela rozsiahle zranenia, na následky ktorých zomrela. Spolujazdkyňa B. O. ako žalobkyňa v 2. rade utrpela otras mozgu a iné poranenia s dobou liečenia práceneschopnosti v trvaní 8 až 12 týždňov a A. J. utrpela otras mozgu, povrchové rezné rany s dobou liečenia práceneschopnosti v trvaní 7 dní. Žalovanej v 1. rade bol podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov, ktorý jej bol podmiennečne odložený a bola jej určená skúšobná doba v trvaní 4 rokov s probačným dohľadom. Zároveň jej bola v rozsudku uložená povinnosť osobne sa ospravedlniť poškodeným a bola jej po dobu v trvaní 8 rokov zakázaná činnosť vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu v cestnej premávke a bola zaviazaná k úhrade škody, ktorá vznikla Y. O. vo výške 2.634,74 eura. Zo strany žalovanej v 2. rade bola opätovne namietaná pasívna legitímácia v spore, pričom súd uvádza, že Krajský súd v Nitre ako odvolací súd vo svojom rozhodnutí č. k. 9Co/320/2016-344 zo dňa 18. 05. 2017 podrobne odôvodnil pasívnu legitímáciu žalovaného v 2. rade (č. I. 10 - 12 predmetného rozsudku), na ktorú súd prvej inštancie poukazuje, pričom súd prvej inštancie je v zmysle § 391 ods. 2 CSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Z dôvodu, že v rozhodnutí Krajského súdu v Nitre bola podrobne vyriešená otázka pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade, súd prvej inštancie sa danou otázkou, ako aj opätovne vznesenou námietkou nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade viac nezaoberal.

1.2. Čo sa týka výšky priznania nemajetkovej ujmy žalobkyniam v 1. a v 2. rade, súd pri výške nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovanou v 1. rade došlo jednoznačne k zásahu do osobnostného práva žalobcov, bola narušená celistvosť ich rodiny a zasiahnuté do ich súkromia, ako aj rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, že ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné, išlo o nesmierne závažnú ujmu spôsobenú žalobcom stratou milovaného človeka, sestry, dcéry, že sú do budúcnosti ochudobnení o spoločný rodinný život. Žalobkyňa v 1. rade smrťou dcéry a žalobkyňa v 2. rade smrťou svojej sestry stratili jej lásku a radosť s ňou prežívanú, utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a zo šoku zo smrti milovanej osoby, čo zakladá právo dotknutej fyzickej osoby - žalobcov na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,00 eur každému zo žalobcov primerané a opodstatnené aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, aj vo vzťahu k postihnutej osobe a vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aj keď priznaná suma každému zo žalobcov nevynahradí stratu, ktorá im bola spôsobená protiprávnym konaním žalovanej v 1. rade. Vzhľadom na priznanú sumu, ktorej výška podľa názoru odvolacieho súdu bola primeraná a ktorou aj súhlasil vo svojom rozhodnutí, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a žalobu ako nedôvodnú vo zvyšku zamietol.

1.3. K zaplateniu priznaných nárokov súd zaviazal oboch žalovaných, nakoľko žalobkyne v 1. a v 2. rade majú v zmysle vyššie uvedeného priamy nárok voči oboch žalovaným a to voči žalovanej v 1. rade ako proti osobe, ktorá nemajetkovú ujmu priamo spôsobila a voči žalovanému v 2. rade z titulu zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Plnením jedného zo žalovaných v rozsahu splnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného.

1.4. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vychádzal z ustanovenia § 255 a § 257 CSP a žalovaným 1. a v 2. rade náhradu trov konania voči žalobcom v 1. a v 2. rade nepriznal, nakoľko v konaní síce boli percentuálne úspešnejší žalovaní v 1. a v 2. rade, avšak dôvody osobitného zreteľa súd videl v charaktere daného sporu, v konaní išlo o škodovú udalosť, následkom ktorej došlo k nenapraviteľnej škode v podobe usmrtenia a rozhodnutie o výške plnenia záviselo výlučne na úvahe súdu.

1.5. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcich výrokoch (I., II.) napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný v 2. rade, ktorý svoje odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP. Navrhoval zmenu rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch a zamietnutia žaloby voči žalovanému v 2. rade. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému v 2. rade považuje za nepresvedčivé, nedostatočné, bez potrebnej argumentácie, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Zároveň nesprávne rozhodol o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy,

keďže nesprávne posúdil otázku pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade, t. j. nesprávne posúdil rozsah poisťného krytia poisťovateľa, ktorý je daný zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Napriek tomu, že odvolací súd už v tejto veci vyslovil svoj právny názor, dovoľuje si kontinuálne zotrvať na neexistencii jeho pasívnej legitímácie a apelovať na odvolací súd v tom smere, že jeho zaviazanie na plnenie by bolo priamym porušením princípov právnej istoty a zákazu retroaktivity. Vychádzajúc z princípu právnej istoty ako základu právneho štátu, ktorým je Slovenská republika podľa článku 1 odsek 1 Ústavy SR, je spojená aj s predvídateľnosťou práva. V konaní pred súdom prvej inštancie poukázal na viaceré súdne rozhodnutia v obdobných veciach ako je prejednávaná v tomto konaní (rozhodnutia NS SR 4Cdo 139/2011, 4Cdo 168/2009, 3Cdo 301/2012, 8Cdo 219/2016, ako aj rozhodnutia KS v Žiline 5Co 141/2001-346 a 7Co 161/2016), v ktorých súdy vyslovili záver, že poisťovňa nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, resp. neexistuje poisťné krytie uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy titulom zásahu do práva na ochranu osobnosti v zák. č. 381/2001 Z. z. Napriek uvedenému, súd prvej inštancie v prejednávanej veci, ktorá je obdobná, rozhodol protichodne so zaužívanou judikatúrou.

2.1. Súčasná právna úprava zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v § 4 taxatívnym spôsobom vymedzuje okruhy, ktoré sú poistením kryté. V tomto zákone sa s poistením nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákona nepočíta. Tvorcovia tohto zákona nemali v úmysle náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ do tohto poistenia zahrnúť. Súčasná právna úprava dôsledne odlišuje právo na náhradu škody a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako dva samostatné právne inštitúty. Pojem náhrada škody nie je možné žiadnym výkladom legitímne vyložiť ako náhradu škody + náhradu nemajetkovej ujmy. Takýto výklad by bol jednoznačne *contra legem*, a teda neprípustný (aj v zmysle judikatúry ESD). Poukázal na eurokonformný výklad + rozhodnutie ESD vo veci Haasová z 30. 10. 2013, podľa ktorého povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisťného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor žiadnym spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry SR aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. Súdny dvor EÚ iba uviedol, ako by úprava tejto otázky mala vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerať. Je zrejmé, že vnútroštátna úprava pri povinnom zmluvnom poistení nemajetkovú ujmu do poisťného krytia nezahrnula. Súčasný právny stav a právny poriadok SR odškodnenie nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia nepripúšťa, čo by malo byť pre súd záväzné. Ak aktuálna súkromno-právna úprava náhrady (Občiansky zákonník) náhradu za nemajetkovú ujmu pozostalých neupravuje (nepozná) v ustanoveniach § 442 a nasl., potom nie sú tieto nároky kryté ani povinným zmluvným poistením. Zatiaľ čo povinnosť krytia poistením je definovaná a zabezpečovaná právom Únie, rozsah náhrady škody sa v zásade spravuje vnútroštátnym právom. Občiansky zákonník v príslušných ustanoveniach upravujúcich náhradu škody pritom upravuje len dva nároky nemajetkovej povahy - bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Poistné krytie týchto nárokov poisťovne nenamietajú z dôvodu, že sú jednoznačne zákonom zaradené medzi nároky odškodňované v rámci spôsobenej škody na zdraví. Náhrada nemajetkovej ujmy titulom zásahu do osobnostných práv v zmysle § 11 a § 13 OZ je však vyčlenená a upravená samostatne a nemá vo vzťahu k náhrade škody ani subsidiárny vzťah. Pokiaľ by zákonodarca mal vôľu zahrnúť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom zásahu do práva na ochranu osobnosti pozostalých osôb medzi nároky na náhradu škody, bol by tak explicitne urobil ako v prípade nárokov nemajetkovej povahy bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia.

2.2. Napokon, tento názor zodpovedá aj rozhodnutiam NS SR, ktorý vyslovil názor, že náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv nie je škodou na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z., a tým pádom nie je krytá povinným zmluvným poistením. Podľa jeho názoru preto niet pochyb o tom, že škoda a nemajetková ujma v zmysle § 11 a nasl. OZ za zásah do osobnostných práv sú samostatnými inštitútmi slovenského práva a každý z nich má vlastnú a komplexnú právnu úpravu a o ich samostatnosti svedčí aj právna úprava obsiahnutá ust. § 16 OZ. Vzhľadom k tomu, že nie je možné ani eurokonformným výkladom dospieť k záveru, že nemajetková ujma v zmysle § 11 až § 13 OZ je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nakoľko zásada eurokonformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho

práva contra legem, ktorý by v tomto prípade znamenal rozšírenie nárokov voči poisťovateľovi v rozpore s tým, čo stanovuje vnútroštátna právna norma.

2.3. Zastáva tiež názor, že povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do chránených práv iného dopustil a jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu a ktorú ani nikto za povinný subjekt splniť nemôže. Žalovaný v 2. rade sám do osobnostných práv žalobcov nezasiahol, preto ani z tohto dôvodu nie je daná jeho legitímácia pre konanie. Ak sa prijme záver, že poisťovateľ má plniť (za svojho poisteného) nemajetkovú ujmu uvedenú v § 13 ods. 2, 3 OZ, potom vyvstáva otázka, či má plniť aj iné primerané zadosťučinenie - napr. vo forme ospravedlnenia alebo podobnej morálnej (nepeňažnej satisfakcie). Keďže ujmu spôsobil niekto iný a medzi pozostalými a vinníkom nehody vzniklo akési „osobnostné puto“, ospravedlnenie, či odškodnenie niekým iným ako priamym vinníkom nemá legálny etický, ani logický podklad. Má za to, že správny nie je ani záver, že jeho pasívna vecná legitímácia je v súlade s ustálenou činnosťou Ústavného súdu SR, keď rozhodnutie ústavného súdu nie je rozhodnutím všeobecného súdu. Ústavný súd nie je oprávnený nahradzovať právny názor krajského súdu svojím vlastným, už ani preto, že nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu.

2.4. Opätovne poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo 168/2009, v ktorom najvyšší súd uzavrel, že nemajetkovú ujmu pozostalých nie je možné subsumovať pod náhradu škody na zdraví a chráneným predmetom, za odškodnenie ktorého má poisťovateľ plniť za poistného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Obdobne sa vyslovil NS SR v rozhodnutí pod sp. zn. 4Cdo 139/2011, ako aj v rozhodnutí 3Cdo 301/2012.

2.5. V naposledy uvedenom rozhodnutí najvyšší súd nevzhladol dôvod na odlišný výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z., ani so zreteľom na rozhodnutie Súdneho dvora rozsudkom C-22/12 vo veci Haasová proti Rastislavovi Petríkovi a Blanke Holingovej.

2.6. Napriek tomu, že v konaní argumentoval aj rozhodnutiami NS SR, ktoré jednoznačne vyjadrili právny názor o neexistencii pasívnej legitímácie poisťovní v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, prvoinštančný súd na uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu nereflektoval. Má za to, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe NS SR (4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011, 3Cdo 301/2012 a 8Cdo 219/2016).

3. K podanému odvolaniu žalovaného v 2. rade sa písomne vyjadrili žalobkyne v 1. a 2. rade, ktoré navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch potvrdiť a priznať im nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedli, že s odvolaním žalovaného v 2. rade nemožno súhlasiť a všetky ním vyslovené argumenty už boli medzičasom vyriešené a prekonané súdnou praxou. K vyriešeniu otázky pasívnej legitímácie poisťovní prispel rozsudok NS SR zo dňa 31. 07. 2017 pod sp. zn. 6MCdo 1/2016, v zmysle ktorého pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, či škodu vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv spočívajúcich v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Zo záverov uvedeného rozhodnutia vyplynulo, že niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho nemala byť predmetom poistného krytia. Najvyšší súd dospel k jednoznačnému záveru, že poisťovňa je pasívne vecne legitimovaná v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej usmrtením blízkej osoby pri dopravných nehodách. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí odôvodnil aj odklon od predchádzajúcich rozhodnutí NS SR s tým, že túto problematiku medzičasom vyriešil Ústavný súd SR, majúci za to, že uvedené rozhodnutia sú rozhodnutiami vyšších súdnych autorít a bola nimi jednoznačne vyriešená otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade aj v tomto konaní, pričom v zmysle týchto rozhodnutí už rozhodujú aj súdy nižších stupňov, napr. KS v Trenčíne vo veci 17Co/322/2017, KS v Prešove vo veci 4Co 18/2018.

4. K podanému vyjadreniu žalobkyň v 1. a 2. rade sa vyjadril žalovaný v 2. rade, ktorý navrhol rozhodnúť v zmysle ním podaného odvolania. Pokiaľ žalobkyne poukazujú na uznesenie ÚS SR č. 666/2016, po jeho preskúmaní je zrejmé, že ústavný súd nevyslovil a ani nemohol vysloviť právny názor na otázku, či nepriamy účinok smernice, resp. „eurokonformný výklad“ je v rozpore so zásadou contra legem, alebo nie. Je však zrejmé, že Ústavný súd SR nemá oprávnenie, a zjavne ani ambíciu, posudzovať, resp. zjednocovať právne názory všeobecných súdov (to môže vykonávať jedine Najvyšší súd SR).

Ústavný súd preto neriešil právnu otázku, či nepriamy účinok smernice, resp. „eurokonformný výklad“ je v rozpore so zásadou contra legem, alebo nie. Opätovne poukázal na právne názory vyslovené dovolacím súdom, a to v rozhodnutí z 20. apríla 2011 č. k. 4Cdo 168/2009, z ktorého vyplýva, že k chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Dovolací súd sa k otázke krytia nemajetkovej ujmy vyjadril aj v ďalšom rozhodnutí sp. zn. 4Cdo 139/2011 zo dňa 30. októbra 2012, v ktorom poukazuje najmä na jeho záver: „Neopodstatnenosť tejto námietky odporcu vyplýva zo zákona č. 381/2002 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý rozsah poistenia zodpovednosti zakotvuje v § 4, v ktorom však náhrada nemajetkovej ujmy zahrnutá nie je.“ Tento právny názor potvrdil aj dovolací súd v rozhodnutí 3Cdo 301/2012, v ktorom jednoznačne konštatuje, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 OZ a ďalej, že do pojmu náhrady škody a nákladov pri usmrtení v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy. Obdobný právny názor vyslovil dovolací súd aj vo svojom rozhodnutí sp. zn. 7Cdo 80/2014 zo dňa 23. 02. 2017, ako aj v ďalšom rozhodnutí 8Cdo 219/2016.

4.1. Paradoxne ku všetkému uvedenému, ojedinelé rozhodnutie NS SR 6MCdo 1/2016 zo dňa 31. 07. 2017, na ktoré poukazujú žalobkyne, odkázalo na uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016. Opätovne zdôraznil, že ústavný súd nemá oprávnenie, a zjavne ani ambíciu, posudzovať, resp. zjednocovať právne názory všeobecných súdov. Hodnotiť, meniť a zjednocovať právny názor všeobecných súdov môže jedine Najvyšší súd SR, ktorý svojimi rozhodnutiami svoj názor už jednoznačne prezentoval (4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011, 3Cdo 301/2012, 7Cdo 80/2014 a 8Cdo 219/2016), a preto má jednoznačne za to, že nemajetková ujma nie je a nemôže byť krytá povinným zmluvným poistením, nakoľko opačný názor by bol v rozpore so zásadou contra legem.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP) po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti a odvolateľ použil zákonné prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 363 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 2. rade nie je dôvodné, v dôsledku čoho odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch, ako aj v súvisiacom výroku o náhrade trov konania postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Predmetom konania je žaloba žalobkyň v 1. a 2. rade o zaplatenie nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená protiprávnym konaním žalovanej v 1. rade odsúdenej rozsudkom OS Nitra pod sp. zn. 5T/28/2010 zo dňa 11. 08. 2010 a uznanej vinnou za to, že dňa 07. 07. 2009 v čase okolo 20:55 hod. na ceste III. triedy viedla v smere na obec D. nad N. osobné motorové vozidlo zn. Škoda Felicia, EVČ: NR XXX EY s tým, že jazdila v rozpore so Zákonom o cestnej doprave tak, že jej vozidlo vyšlo vľavo mimo okraja vozovky, kde narazila do svahu priekopy a prevrátilo sa, následkom čoho dcéra žalobkyne v 1. rade a sestra žalobkyne v 2. rade Y. O., nar. XX. XX. XXXX utrpela ťažké zranenie, na následky ktorých zomrela. Okrem nej pri dopravnej nehode bola prítomná aj žalobkyňa v 2. rade, ktorá utrpela ťažkú ujmu na zdraví. Žalobkyne uložený trest žalovanej v 1. rade nepovažujú za dostatočný a domáhajú sa nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a § 13 OZ. Po pripustení zmeny žaloby súd prvej inštancie po prvýkrát vo veci rozhodol tak, že zaviazal žalovanú v 1. rade zaplatiť žalobkyniam v 1. a 2. rade, každej po 10.000 eur titulom nemajetkovej ujmy, keď mal za to, že žalovaná v 1. rade zasiahla do osobnostných práv žalobkyň a do ich práva na súkromný a rodinný život, a preto ich návrh na priznanie nemajetkovej ujmy bol podaný dôvodne, pričom treba mať na zreteli, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nie je reparáciou, ale má len slúžiť k zmierneniu následkov ujmy. Nad sumu 10.000 eur do žalovanej sumy 25.000 eur u každej zo žalobkyň žalobu ako nedôvodnú zamietol a zároveň zamietol žalobu voči žalovanému v 2. rade, keď mal za to, že náhrada nemajetkovej ujmy pri zákonnej úprave zákona č. 381/2001 Z. z. nevyplýva, a preto nie je ani daná zodpovednosť poisťovne za náhradu nemajetkovej ujmy blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, a preto nárok žalobkyň

voči poisťovni v celom rozsahu zamietol. V dôsledku podaného odvolania žalovanej v 1. rade, ako aj v dôsledku podania odvolania žalobkýň v 1. a 2. rade, odvolací súd svojím predchádzajúcim rozhodnutím zo dňa 18. mája 2017 č. k. 9Co/320/2016-344 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí podrobne zaoberal pasívnou legitimitáciou žalovaného v 2. rade, či nárok žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je možné subsumovať na plnenie v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. a s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia, ako aj eurokonformný výklad pojmov „náhrada škody“ a „škoda na zdraví“, ako aj s poukazom na ustálenú a rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR (napr. III. ÚS 646/2015 zo dňa 16. 12. 2015, I. ÚS 206/2015 zo dňa 29. 04. 2015, I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17. 08. 2016) zaujal záväzný právny názor aj pre súd prvej inštancie, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v danej veci spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Zároveň sa vyjadril aj k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za dostatočnú a primeranú, keď priznaná výška nemajetkovej ujmy zodpovedá následkom, ktoré zasiahli do rodinných vzťahov žalobkýň a ich rodiny.

7. Podľa § 391 odsek 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

8. Súd prvej inštancie po tom, ako mu bolo predchádzajúce rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie, viazaný v zmysle citovaného ustanovenia § 391 ods. 2 CSP právnym názorom odvolacieho súdu, vo veci opätovne rozhodol tak, že žalovanú v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaviazal zaplatiť žalobkyni v 1. rade z titulu nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur a v rovnakej výške zaviazal žalovanú v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobkyni v 2. rade z titulu nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur, každej do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšku žalobu zamietol. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na záväzný právny názor vyslovený odvolacím súdom, ktorý podrobne odôvodnil pasívnu legitimitáciu žalovaného v 2. rade, a preto otázku pasívnej legitimitácie žalovaného v 2. rade považoval za vyriešenú a opätovne vznesenými námietkami žalovaného v 2. rade o nedostatku pasívnej legitimitácie sa už nezaoberal. Zároveň odôvodnil výšku priznanej nemajetkovej ujmy každej zo žalobkýň vo výške 10.000 eur, keď túto sumu považoval za primeranú a opodstatnenú, vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva a to aj vo vzťahu k postihnutej osobe, ako aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Zároveň poukázal aj na predchádzajúci názor odvolacieho súdu, ktorý takúto výšku nemajetkovej ujmy považoval za primeranú.

9. Prieskumom odvolacieho súdu bolo vymedzenie rozsahom a dôvodmi odvolania žalovaného v 2. rade, ktorý zotrval na svojej odvolacej námietke týkajúcej sa neexistencie pasívnej legitimitácie žalovaného v 2. rade a zároveň mal za to, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodnutí odklonil od ustálenej a rozhodovacej praxe NS SR (4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011, 3Cdo 301/2012, 8Cdo 219/2016).

10. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaného v 2. rade, že súd prvej inštancie nedostatočne, nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k žalovanému v 2. rade, keď nesprávne posúdil otázku jeho pasívnej legitimitácie a malo tým dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 390 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Citované zákonné ustanovenie nedáva možnosť odvolaciemu súdu, aj v prípade, že by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené, vrátiť vec súdu prvej inštancie z tohto dôvodu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ale s poukazom na ust. § 390 písm. a/ CSP bol odvolací súd už povinný vo veci sám rozhodnúť. Zároveň s poukazom na § 391 ods. 2 CSP bol súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý odvolací súd vyslovil vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v otázke o existencii pasívnej legitimitácie žalovaného v 2. rade a týmto právnym názorom bol súd prvej inštancie viazaný.

11. Za ustálenú rozhodovaciu prax treba považovať rozhodnutia všeobecných súdov prijaté aj príslušným Kolégiom Najvyššieho súdu SR, uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky (uznesenie NS SR 5Obor 13/2018 zo dňa 31. 05. 2018).

12. Odvolací súd sa vzhľadom na podstatnú a opätovnú námietku žalovaného v 2. rade zaoberal odvolacou námietkou žalovaného v 2. rade, a to otázkou pasívnej legitimitácie žalovaného v 2. rade a s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ustanovení § 4 zák. č. 381/2001

Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihladením k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, dospel opäť k záveru, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia.

13. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí C-22/2012 okrem iného poukázal i na ustálenú judikatúru prijatú vo veci Margues Almeida, C-300/10, podľa ktorej zámerom smerníc nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu, ale členské štáty sú stále oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto ich voľnosť je však zároveň obmedzená tým, že druhá smernica (smernica Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel), ktorá dopĺňa prvú smernicu (smernica Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) stanovuje povinné krytie niektorých škôd, medzi ktoré patrí najmä ujma na zdraví, v určitých minimálnych sumách. Teda, medzi škodami, ktoré musia byť kryté sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Súdny dvor ďalej spresňuje, že ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahraďiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Ak teda vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právom je Občiansky zákonník, ktorý v ustanovení § 11 a § 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia blízkej osoby.

14. Odvolací súd k uvedenému ešte dopĺňa, že eurokonformný výklad prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor pre úvahu, resp. eurokonformná interpretácia môže poslúžiť na účely vyplnenia medzery vnútroštátneho právneho predpisu ustanoveniami práva Únie. Vnútroštátny súd, ktorý aplikuje vnútroštátne právo, je pritom povinný vykladať ho čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný účinok. Zásada eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva platí nielen v prípade vnútroštátnych ustanovení osobitne prijatých na vykonanie smernice, ale vzťahuje sa na vnútroštátne právo ako celok, vrátane vnútroštátnej judikatúry. Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú pritom v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa, bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok.

15. I s ohľadom na vyššie uvedené je potom potrebné zdôrazniť, že z hľadiska výkladu smerníc Rady 72/166/EHS, č. 84/5/EHS, č. 90/232/EHS (v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103) je potrebné ustáliť len taký právny záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, pretože jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, a to v ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka.

16. K uvedenému odvolací súd taktiež dáva do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-277/2012 z 24. 10. 2013, v ktorom Súdny dvor obdobne ako v rozsudku C-22/2012 uviedol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, pričom súčasne rozhodol, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže pre túto osobitnú kategóriu škôd, ktoré sa v zmysle druhej smernice považujú za ujmu na zdraví, stanoviť maximálne sumy poistného krytia, ktoré sú nižšie ako minimálne sumy poistného krytia stanovené druhou smernicou.

17. Otázka, či je náhrada utrpenej nemajetkovej ujmy krytá povinným poistením motorového vozidla a bola v posledných rokoch predmetom viacerých rozhodnutí NS SR, ako aj Ústavného súdu SR. Rozhodovacia činnosť NS SR sa v tejto otázke najskôr prikláňala k názoru, že nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd z titulu ich nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená smrťou ich blízkej osoby nie je zahrnutá do zákonného poistného krytia o náhrade škody, čo bolo vyjadrené rozhodnutiach NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z 20. 04. 2011 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012 z 31. 08. 2016. Následne sa touto otázkou, teda tým, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, resp. otázkou pasívnej legitímácie poisťovne, zaoberal aj v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 1361/2015, pričom senát NS SR v tomto konaní dospel k opačnému názoru ako dovolacie senáty v už uvedených veciach (keď dospelí k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), preto uznesením z 26. júna 2017 sp. zn. 8 Cdo 1361/2015 postúpil vec podľa § 46 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodnil svoj odlišný právny názor. Následne veľký senát prejednal vec a po vyžiadaní vyjadrení strán sporu a stanovísk ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (súladných s názorom senátu 8 C) oznámil dňa 12. septembra 2017 stranám sporu, že rozsudok vo veci vyhlási 21. septembra 2017. Keďže však následne žalovaná zobrala dovolanie späť a žiadala, aby veľký senát konanie o ňom zastavil, vzhľadom na tento procesný úkon žalovanej veľký senát dovolacie konanie zastavil a vecne predmetnú otázku neprejednal. Následne nasledovali ďalšie rozhodnutia NS SR zaoberajúce sa touto otázkou, pričom rozhodovaciu činnosť zhrnul NS SR v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 52/2018 zo dňa 29. marca 2019, v ktorom uviedol, že pri posúdení riešenia právnej otázky vecnej pasívnej legitímácie žalovaného nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie (ďalej aj „ESD“) C-22/12 vo veci Haasová z 24. októbra 2013, v ktorom ESD vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a tiež Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu (v zmysle hmotnej i nehmotnej ujmy) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa názoru ESD, ak vnútroštátne (slovenské) právo upravuje v týchto prípadoch (dopravných nehôd) zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu, ako aj v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia.

18. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016 uviedol, že hoci Súdny dvor Európskej únie viac krát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ďalej uviedol, že k záveru o potrebe krytia pozostalým priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z. z. (podobne aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016).

19. Na uvedené závery ESD a ústavného súdu nadviazal najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017, v ktorom vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom

transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú (rozsudok ESD zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo ako judikát publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“.

20. Na označené rozhodnutia ESD, ústavného súdu a najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to napr. sp. zn. 6 Cdo 143/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 6 Cdo 206/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 1 Cdo 179/2017 z 26. septembra 2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018 a sp. zn. 6 Cdo 80/2018 z 29. novembra 2018.

21. NS SR v tomto rozhodnutí na záver skonštatoval, že označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018), 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 1 Cdo 179/2017, 8 Cdo 6/2018, 6 Cdo 80/2018 považuje za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením, čím bol prekonaný právny názor uvedený v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukazoval aj odvolateľ v odvolaní. Pokiaľ teda odvolací súd vyslovil, že pasívna legitímácia žalovaného, ktorý je poisťiteľom a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z., je daná, je jeho rozhodnutie súladné s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

22. Odvolací súd záverom ešte poukazuje na jedno z posledných rozhodnutí NS SR ohľadne riešenia otázky nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ a pasívnej legitímácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z., pričom sa jedná o rozhodnutie z 10. októbra 2019 sp. zn. 3Cdo 174/2019. Najvyšší súd SR sa v uvedenom rozhodnutí vysporiadal aj s rozhodnutiami, na ktoré poukazuje žalovaný v 2. rade, a to uznesením 4Cdo 168/2009, ako aj 3Cdo 301/2012, ktoré rozhodnutia zaujali záver o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Zároveň pripustil, že nebolo pochyb o tom, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola „v istom časovom rozmedzí“ rozdielna, pričom tento stav už nepretrvával v čase podania dovolania (dovolanie podala Kooperatíva poisťovňa, a. s.). Najvyšší súd SR poukázal na závery rokovania Občiansko-právneho kolégia NS SR konaného dňa 09. 10. 2018, na ktorom bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň pripomenul, že Ústavný súd SR už riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené v judikáte R 61/2018, keď v uznesení z 20. 08. 2019 sp. zn. I. ÚS 310/2019 v skutkovo a právne obdobnej veci týkajúcej sa (inej) sporiteľne odmietol jej sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 381/2001 Z. z., ktorú nastolila v sťažnosti, odkázala na odôvodnenie nálezu II. ÚS 695/2017, v ktorom sa touto otázkou podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu „contra legem“. Dodal, že najvyšším súdom prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Tento názor najvyššieho súdu predstavuje judikatórny smer, síce formálne nezáväzný, avšak nie bez normatívneho významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov (vrátane najvyššieho súdu). Ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný (obdobne III. ÚS 610/2017 a II. ÚS 847/2016).

23. Z uvedeného je zrejmé, že aj keď sa rozhodovacia činnosť NS SR v tejto právnej otázke vyvíjala, z posledných rozhodnutí NS SR je zrejmé, čo je potrebné považovať za ustálenú prax NS SR ohľadom tejto otázky, pričom tieto rozhodnutia tiež korešpondujú s rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 206/2015 zo dňa 29. 04. 2015, sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo dňa 16. 12. 2015, sp. zn. III. ÚS 645/2015 zo dňa 16. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17. 08. 2016 a sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016), preto je záver ohľadom pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade v danej veci správny a argumentácia žalovaného v 2. rade ohľadom nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie nedôvodná.

24. Keďže odvolací súd bol viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalovaného v 2. rade, výškou priznanej nemajetkovej ujmy pre žalobkyne v 1. a 2. rade sa už nezaoberal, pretože výška priznanej nemajetkovej ujmy nebola žalovaným v 2. rade podaním odvolaním namietaná. Stanovená výška nemajetkovej ujmy však zodpovedá následkom, ktoré zasiahli do rodinných vzťahov žalobkýň a ich rodiny, keď v konaní bolo tak z výsluchu samotných žalobkýň, ako aj svedkov, nesporne preukázané, že smrťou dcéry žalobkyne v 1. rade a sestry žalobkyne v 2. rade došlo k závažnému a neodstrániteľnému zásahu do ich súkromného rodinného života, ktorý patrí medzi osobitne chránené práva podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (článok 8 Dohovoru).

25. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch, ako aj v súvisiacom výroku o náhrade trov konania (IV.), ktorý výrok ani nebol namietaný v podanom odvolaní, ako vecne správny podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

26.1. Podľa § 396 odsek 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

26.2. Podľa § 255 odsek 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Odvolací súd, rozhodujúc o trovách odvolacieho konania, žalobkyniam v 1. a 2. rade priznal nárok vo vzťahu k žalovanému v 2. rade (ktorý podal odvolanie) nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko boli v odvolacom konaní v celom rozsahu vo vzťahu k žalovanému v 2. rade úspešné. Zároveň žalobkyniam v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanej 1. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalovaná v 1. rade odvolanie nepodala a odvolací súd preskúmaval napadnuté vyhovujúce výroky vo vzťahu k oboj žalovaným v 1. a 2. rade len v dôsledku podaného odvolania žalovaného v 2. rade.

O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).